

Hart, P. 't, en Hooven, M. ten
Op zoek naar leiderschap, Regeren na de revolte
Amsterdam, Uitgeverij De Balie 2004
ISBN 90 6617 3076

Weer een voortreffelijk boek van Paul 't Hart, deze keer geassisteerd door Marcel ten Hooven. De auteurs hebben gevoel voor timing: een lees- en leerboek over leiderschap publiceren wanneer politiek leiderschap in een vacuüm lijkt te verkeren. De lezer neemt kennis van doorwrochte, in literaire stijl geschreven betogen over leiderschapstypen en -functies. Voorts bevat het boek een zestal interviews met sleutelfiguren uit de politieke en wetenschappelijke wereld.

De ondertitel maakt duidelijk dat het kortstondig charismatisch leiderschap van Fortuyn mede de aanleiding tot het boek is geweest. De auteurs besteden echter niet veel méér aandacht aan Fortuyn dan een titelpagina met een foto van een goedgeklede man, zonder hoofd, vóór het Torentje. Een plezierig aspect van dit boek is de afwezigheid van reeksen matrices, tabellen en andere grafische voorstellingen die veel boeken over management en leiderschap onleesbaar maken. 't Hart heeft een stijl ontwikkeld die onderhoudende wetenschappelijke tekst naadloos koppelt aan hoogwaardige interviews. Hoewel een boek als dit misschien nog interessanter zou zijn geweest als hij minder bekende sleutelfiguren zou hebben aangesproken. Enkelen zijn immers zelf sterspeler geweest in het politieke spektakel dat tot dit leiderschapsvacuüm heeft geleid. Wat ze soms beweren roept op z'n minst vraagtekens op over hun eigen rol hierin.

Thema's als het steeds mislukkend dualisme tussen parlement en regering, de tragiek van voortijdig onttroonde kroonprinsen, de leiderschapsleegheid van politieke partijen, de beweerde voor- en nadelen van directe democratie, de spanningsvolle relatie tussen topambtenaren en politiek zijn treffend verwoord in de context van leiderschap. Het is overigens jammer dat recente geschriften van Couwenberg en Ellemers over Fortuyn, de revolte en de zoektocht naar vernieuwd politiek leiderschap tegelijk op de markt zijn gekomen. 't Hart heeft de beschouwingen van deze schrijvers met veel wetenschappelijke - en levenservaring niet in dit boek kunnen meenemen. Misschien een volgende keer? Wat mij betreft mag zijn volgende boek gaan over de betekenisloze rol van de partijvoorzitters, afgezet tegen de andere politieke cultuur van België in dat opzicht.